

El periodisme compromès

- L'editorial conjunt de la premsa catalana i les seves repercussions constitueixen un èxit professional

ANTONIO FRANCO, periodista

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 3.12.09

L'editorial conjunt de la premsa catalana ha relançat el debat sobre el periodisme compromès. Feia molt temps que les discussions sobre els diaris eren al voltant de la seva idoneïtat dins del nou panorama tecnològic de la comunicació, dels seus problemes de credibilitat, de les dificultats econòmiques de les empreses editores i de la possibilitat que acabin desapareixent. Aquest text unitari ha tingut la virtut de saltar, almenys temporalment, de pla, i ha desplaçat la polèmica cap a una de les qüestions de fons. I reafirma, a més a més, per la via dels fets, que els diaris poden ser útils i també necessaris.

Que a aquestes altures es debati sobre si el periodisme s'ha de comprometre davant dels problemes de la societat en què es mou, reflecteix la profunditat de la crisi que pateix. Afortunadament, sempre hi ha hagut periodisme compromès. Però no viu els seus millors moments.

Desitjos corporatius de poder i ànsies de protagonisme empenyen molts periodistes a considerar que els correspon estar dins del bloc d'institucions polítiques, econòmiques i socials amb dret a portar les regnes de la societat. És a dir, a formar part dels que manen. Jo crec el contrari: que el lloc de la premsa està precisament entre els contrapesos democràtics a aquells poders, per poder donar suport en les situacions

conflictives als ciutadans i convertir-se en la seva veu enfront dels representants electes i els poders fàctics. I enfront de determinats tribunals, com el Tribunal Constitucional, si és necessari.

No crec que hi hagi dubtes sobre el fet que l'editorial conjunt és un exercici de periodisme compromès amb el país. Cada un dels diaris que han subscrit el text i tots els mitjans que després s'hi han adherit ja havien opinat anteriorment mil vegades sobre l'Estatut i sobre el significat polític de modificar la voluntat popular expressada a través d'un referèndum i de dues votacions majoritàries als parlaments català i espanyol. Cada mitjà ho havia fet des de la seva pròpia òptica, de vegades poc coincident amb la dels altres. Però, ara, des de les seves respectives línies editorials, han coincidit que calia un toc d'alerta perquè l'opinió pública –especialment la de la resta d'Espanya– reflexioni sobre una sentència que pot conduir les relacions Catalunya-Espanya cap a un mal carreró amb poca sortida.

Les principals obligacions concretes que tenen els diaris són informar amb veracitat sobre el que passa, traslladar als lectors un ventall plural de les idees que estan en joc i expressar els seus propis punts de vista. La seva primera obligació més abstracta és viure compenetrats amb la societat a la qual serveixen. Tant el dret i el deure d'opinar com la complicitat amb els lectors els ha ofert aquesta vegada, i de manera especial, la premsa catalana.

Les crítiques a l'editorial són legítimes, però, en la majoria dels casos, més que aportar llum o ombra sobre els arguments del text, retraten la llum i l'ombra ideològica i psicològica dels que les emeten. Diaris que fa anys que diuen als editorials tot el que volen contra l'Estatut, s'han

molestat ara per la lliure expressió de l'opinió aliena. Diaris especialitzats a pontificar sobre els tribunals i els textos legals denuncien que l'opinió expressada pels diaris catalans és una pressió intolerable. Fins i tot hi ha veus que protesten sense ruboritzar-se dient que els mitjans de Catalunya han comès l'error de «fer política», com si hi hagués al món alguna premsa que no en faci, començant per ells mateixos.

Un altre centre dels dards ha estat la unanimitat. La consideren sospitosa i retrotreu, asseguren, als anys de la Prensa del Movimiento. La unanimitat, tan excepcional que gairebé no té antecedents, hauria de fer reflexionar sobre la dimensió del problema que ha pogut generar-la. És clar que de vegades aquesta queixa és conjuntural, tal com es desprèn del fet que, després de queixar-se que s'hagi fet un editorial conjunt, alguns demanen explicacions de per què no s'ha fet abans sobre altres temes... La transcendència del compromís dels diaris amb Catalunya la proporciona l'allau d'adhesions transversals rebudes després des de la societat civil. Quan des de fora de Catalunya diuen que la premsa catalana traeix el sentiment popular perquè el tema de l'Estatut només interessa a quatre polítics locals, les adhesions demostren el contrari.

L'editorial ha efectuat, a més, periodísticament parlant, una bona funció. Després que els diaris catalans subratlessin que la situació del Tribunal Constitucional és insostenible i que amb la seva actual composició no té autoritat moral per a res, els altres diaris espanyols no han tingut cap més remei que començar a publicar informes confirmant-ho, i fins i tot recullen que **Zapatero** i **Rajoy** intentaran replantejar aquesta qüestió. A una conseqüència directa com aquesta, que és independent del valor del testimoni cívic de la publicació conjunta, en el món de la premsa se la considera internacionalment un èxit professional.